

Mgr. Daniel Herman

Rada Ústavu pro studium totalitních režimů - Praha

Věc: Motivační dopis

Vážené členky a vážení členové Rady,

na základě upřímného zájmu o veřejné dění, veden snahou přispět k ozdravení atmosféry ve společnosti, s níž souvisí citlivé očištění naší historické paměti, rozhodl jsem se přihlásit do výběrového řízení na místo ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů. Činím tak z čistě ideových důvodů, inspirován příkladem německého teologa Joachima Gaucka, protože jsem přesvědčen o důležitosti úlohy Ústavu pro celou naši společnost.

K tomuto rozhodnutí mě nevedou existenční ani žádné jiné, než výše naznačené pohnutky. S lítostí jsem dlouhodobě zaznamenával jisté turbulence kolem Ústavu, které vedly k poškození jeho dobrého jména i poslání, ke kterému byl zřízen. Po zvážení všech okolností jsem dospěl k přesvědčení, že nepřihlásit se do tohoto výběrového řízení, by pro mne znamenalo zařadit se do kategorie omissio, což znamená: Neučinil jsem, co jsem měl učinit.

Jsem přesvědčen, že bych na základě svých dosavadních bohatých zkušeností a rozsáhlých společenských kontaktů mohl této instituci pomoci k vnitřní stabilizaci a efektivnímu plnění poslání stanoveného zákonem.

Vyslovuji tímto zároveň svůj souhlas se zpracováním osobních údajů podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 101/2001 Sb.

Děkuji Vám za pozornost.

Praha 12. 7. 2010

Mgr. Daniel Herman

Mgr. Daniel Herman – podrobný životopis

Rodina, v níž jsem vyrůstal, byla formována křesťanskou a židovskou tradicí. Pocházím z rodiny, na kterou tvrdě dopadly politické rány, které se ve 20. století přehnaly Evropou. Již strýc mé babičky se stal roku 1917 obětí bolševického puče v Rusku, kde působil jako profesor na gymnáziu v Petrohradě. Řada mých blízkých příbuzných nepřežila tzv. konečné řešení židovské otázky, včetně mého dědečka z matčiny strany, JUDr. Viktora Metzla, který zahynul v koncentračním táboře Mauthausen. Někteří příbuzní však přežili, tak jsem měl od útlého dětství možnost čerpat autentická svědectví o souvislostech válečné katastrofy, nacismu, předválečného i poválečného šovinismu a posléze nastupujícího komunismu. Moje babička z matčiny strany přežila věznění v Malé pevnosti Terezín, strýc a prarodiče přežili Osvětim. Moje teta Hana Bradyová, která je jedním z 1,5 miliónu zavražděných židovských dětí, je hlavní postavou knížky Hanin kufřík kanadské autorky Karen Levine, která vyšla v několika desítkách jazyků (česky v nakladatelství Portál r. 2003). Někteří z mých židovských příbuzných, kterým se podařilo přežít holocaust, byli pak po válce odsunuti jako Němci. Jiní se stali obětí nové totality, mnozí příbuzní odešli do exilu (Austrálie, Kanada, Německo, Švýcarsko, USA). Např. můj prastrýc Jaroslav Horusický byl jedním z nemnoha šťastlivců, kterým se v 50. letech podařilo za dramatických okolností uprchnout z vězení v Plzni Na Borech a dostat se až do USA, kde pak řadu let působil v osvětové činnosti zaměřené na varování před nebezpečím komunismu. Po únorovém puči 1948 byla rodina mé ovdovělé babičky označena za buržoazní a jako taková se stala terčem pronásledování ze strany komunistického režimu (vystěhování z bytu v r. 1948, zamezení matčiny studií na VŠ kvůli původu, vypovězení ze zaměstnání v rozhlase z politických důvodů), což jsem na vlastní kůži poznal ještě i já.

Narodil jsem se [redacted]. Když mi bylo 6 let, moji rodiče se rozvedli. Vyrůstal jsem ve společné domácnosti s matkou Norou Hermanovou, babičkou Marií Metzlovou a starším bratrem Viktorem Hermanem. V Č. Budějovicích jsem navštěvoval základní i střední školu. Maturoval jsem r. [redacted] na gymnáziu v Jírovcově ulici v Č. Budějovicích. Názorově mě ovlivňovalo nejen prostředí mé rodiny, ale i jihočeský region, kde jsem žil. Vždycky zde byla např. možnost sledovat vysílání rakouské televize. Mnoho času jsem trávil na naší chalupě na Šumavě, jen pouhých pár kilometrů od bavorské hranice, v Dobré u Českých Žlebů. Měli jsme tak možnost často hledět přes ostnatý drát do sousedního Bavorska a uvědomovat si absurdnost železnou oponou rozděleného světa. Na Šumavě jsem navázal řadu kontaktů s odsunutými rodáky, což mi významně pomohlo orientovat se v problematice poválečného odsunu německy hovořících spoluobčanů z tehdejšího Československa. V konfrontaci se zkušenostmi vlastní rodiny jsem si záhy uvědomil, jak zjednodušující je dávat rovnítko mezi etnickou a politickou příslušností. Svůj nesouhlas s působením devastujícího režimu jsem dal najevo i opravami řady drobných sakrálních objektů na Šumavě (kapličky, kříže, boží muka), což mi dvakrát vyneslo vyšetřování pod namířenou hlavní samopal pohraniční strážní a obvinění, že dělám památníky revanšistům a neuvěřitelné tvrzení, že připravuji mrtvé schránky. A to bylo počátkem 80. let! Já i moje matka jsme byli kvůli této mé činnosti vyšetřováni SNB, která mě chtěla obvinít z rozkrádání tzv. majetku v socialistickém vlastnictví, když jsem poškozené kříže demontoval, opravoval a vracel na původní místa.

Ač jsem s otcem nežil, ani se na mé výchově nepodílel, pro úplnost uvádím, že můj otec Zdeněk Herman (nar. [redacted]), který pracoval jako redaktor Lidové demokracie v Č. Budějovicích, je registrován v seznamech spolupracovníků StB, v kategoriích TS, A, D, pod

krycím jménem Cestovatel, registrační číslo 02092. Okolnosti těchto skutečností neznám ani já ani moje matka, která se s otcem r. 1969 rozvedla. Otec je již řadu let po smrti.

Doma jsme pravidelně poslouchali vysílání Svobodné Evropy, jejíž znělka byla pro mě léta ranním budíčkem. Moje výchova ze strany matky a babičky byla vedena v jasně protirežimním a demokratickém duchu. Vzpomínám si, že od svých deseti let jsem začal sám aktivně poslouchat zahraniční rozhlas. Na střední škole jsem začal uvažovat o pro sebe odpovídajícím způsobu odporu proti komunistickému režimu. Usilovně jsem hledal konstruktivní alternativu k vše obklopující šedi reálněsocialistických poměrů. Na základě rodinné tradice jsme udržovali kontakty s nemnoha židovskými rodinami, které v Č. Budějovicích žily. Navázal jsem kontakty s některými katolickými duchovními, s nimiž jsem se scházel, abychom diskutovali náboženské i politické otázky. Postupně ve mně zrálo přesvědčení, že efektivní platformu k boji proti komunismu nabízí církev. Po zvolení papeže Jana Pavla II. v roce 1978 jsem se rozhodl vstoupit po maturitě do semináře a věnovat se kněžské službě. To ovšem v té době nebylo tak snadné.

Moje aktivní církevní kontakty nezůstaly utajené StB, která vyvinula tlak na ředitele gymnázia, aby mě od mého záměru za každou cenu odvrátil. Protože ředitel byl spolužákem mé matky, informoval nás o této skutečnosti, i o tom, že nevstoupím-li do SSM, kde jsem jako jediný ze třídy nebyl, a podám-li přihlášku na teologii, má instrukce, že mě nesmí nechat odmaturovat. Pro dokreslení uvádím, že ani na základní škole jsem nebyl členem Pionýrské organizace. Za této situace jsem r. 1982 do SSM krátce před maturitou vstoupil. Ředitel přislíbil, že mi zařídí přijetí na Pedagogickou fakultu v Č. Budějovicích, čímž splní svůj závazek, že nepodám přihlášku na teologii z jeho školy. To se také stalo. Co udělám potom, nebude již jeho věcí. A navíc v tehdejší době nebylo možné přestupovat na teologii z jiných vysokých škol, ani vstoupit do semináře, pokud adept vystudoval před tím jiný obor. Toho jsem si byl vědom, proto jsem studium oboru národní škola se zaměřením na výtvarnou výchovu po prvním semestru r. 1983 přerušil, vystoupil ze SSM a podal přihlášku na teologii. Přijat jsem nebyl a zájem StB o moji osobu výrazně vzrostl.

Pro ilustraci poznamenávám, že jsem s oblibou nosil do hodin občanské výchovy na Pedagogickou fakultu západní módní časopisy, které nám příbuzní zaslali, a dával jsem je prohlížet spolužákům. S radostí jsem pak zaznamenával, že zájem o západní zboží výrazně převyšuje zájem o výuku. Tato činnost však neunikla oku vyučujícího, který mi časopisy zabavoval a varoval mě, že mám vliv na třídu a že mé jednání bude mít kázeňský postih. K tomu však, z důvodu mého odchodu z fakulty, již nedošlo.

Po celkem obtížném hledání jsem našel práci pomocného dělníka v Jihočeských pekárnách. Zde jsem odmítl vstoupit do ROH. V té době jsem byl opakovaně kontaktován příslušníky StB, kteří mě vyšetřovali kvůli mým vztahům s židovskou obcí, se „západoněmeckými revanšisty“ a s církevními kruhy. Několikrát jsem byl odvezen k výslechu ze zaměstnání i z bytu. Při výslechu mi bylo vyhrožováno, že nebudu-li spolupracovat, bude to mít pro mě neblahé následky. Na ulici v Č. Budějovicích mi byla opakovaně provedena příslušníky VB osobní prohlídka. Když za mnou StB přijela do bytu, žádal jsem předložení povolení k domovní prohlídce. Když StB toto neměla, nedovolil jsem jim vstup do bytu. Příslušníci mi zase nedovolili zavřít vstupní dveře, u kterých čekali, dokud nevyjdu a nebudu odvezen k výslechu. I přes veškerou snahu StB jsem nikdy nepodepsal žádný dokument ani slib mlčenlivosti. Odmítl jsem jakékoli náznaky spolupráce, které spočívaly např. v tom, že budu-li spolupracovat, opatří mi studijní literaturu a mohou pomoci i kladnému vyřízení mé žádosti přijetí do semináře. Ukončena mi byla rovněž brigáda na zámku Hluboká nad Vltavou, kde jsem v sezóně česky a anglicky prováděl turisty. Vedením zámku mi bylo sděleno, že prý zneužívám průvodcovství k ideologické diverzi.

Další forma nátlaku režimu byla vedena prostřednictvím vojenské správy. Z důvodu zdravotních komplikací (počátkem 80. let jsem prodělal jaterní mononukleózu), jsem byl opakovaně uznán dočasně neschopným vojenské služby. Je třeba říci, že lékař, který nás seminaristy v Litoměřicích vyšetřoval, nám byl pozitivně nakloněn a chtěl pomoci. Protože však byla úporná snaha mě na vojnu nakonec dostat, absolvoval jsem celkem 11x odvodové řízení. Teprve při odvodu na jaře roku 1990 mi byla vystavena modrá knížka s omluvou za dosavadní komplikace způsobené právě zásahy StB.

Roku 1984 jsem byl přijat na římskokatolickou Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu UK v Litoměřicích. Na teologické fakultě jsem se věnoval rovněž studiu historie, která vždy patřila k mým oblíbeným oborům. Zaměřil jsem se především na církevní historii v novodobých dějinách. Pro své vůdčí vlastnosti jsem byl v akademickém roce 1987/88 studenty zvolen generálním prefektem semináře. Roku 1987 jsem zabránil vyvěšení sovětské vlajky na budovu kněžského semináře v Litoměřicích u příležitosti 60. výročí tzv. VŘSR. Protože představení odmítli moji argumentaci, proč vlajku nevyvěšovat (argumentoval jsem, že vyvěšovat sovětskou vlajku na kněžský seminář je podobné, jako vyvěšovat vlajku se smrtkou na porodnici), rozhodli jsme se s mým nejlepším kamarádem jezuitou Michalem Altrichterem vlajku v noci zničit. Ve prospěch tehdejších představených semináře musím říci, že při následném vyšetřování náš čin oficiálně odhalen nebyl.

Počátkem roku 1989 jsem se aktivně účastnil tzv. Palachova týdne. Pamatuji si, že ve chvíli největších razíí na Václavském náměstí jsem se vmísil do skupinky západních turistů a spolu s nimi jsem vstoupil do hotelu Jalta, který byl krátce na to uzamčen. Tam jsem pak cizince (vzpomínám si, že to byli Švédové) upozorňoval, aby dobře sledovali, co se děje venku a hodně o tom doma mluvili.

Teologická studia jsem zakončil magisterským diplomem a přijetím kněžského svěcení v českobudějovické katedrále sv. Mikuláše v červnu 1989, z rukou tehdejšího pražského světícího biskupa Antonína Lišky. A nastaly další problémy. Před udělením tzv. státního souhlasu k výkonu kněžské služby bylo od duchovních vyžadováno, aby na Krajském národním výboru složili tzv. slib věrnosti republice. Já jsem tento slib skládat nechtěl. Okresní církevní tajemník na mě zase naléhal, abych vstoupil do kolaborantského kněžského sdružení *Pacem in terris*, což jsem odmítl. Jednal jsem v té věci s tehdejším administrátorem českobudějovické diecéze Mons. Josefem Kavalem. Ve věci *Pacem*, z něhož sám vystoupil, mě podpořil, ale naléhal na mě, abych slib věrnosti republice podepsal. Argumentoval, že text jednak k ničemu nezavazuje, a navíc se nemusím cítit vázán textem, který jsem podepsal pod nátlakem. Srovnával to tehdy s vojenskou přísahou. Pokud slib nepodepíší, že se zbavím možnosti působení v duchovní správě a jemu způsobím značné potíže. Za těchto okolností jsem tedy slib podepsal (text viz příloha). Zhruba ve stejné době jsem rovněž podepsal petici Několik vět. Ustanoven jsem byl do duchovní správy v Táboře a okolí, kde jsem prožil i listopadové události roku '89. Pád režimu jsem prožíval aktivně a bouřlivě a musím říci, že již tenkrát jsem si začal uvědomovat, že mě společenské angažmá přitahuje více, než ryze duchovenská služba.

Záhy po obsazení biskupského stolce v Č. Budějovicích mě v létě roku 1990 ustanovil nově jmenovaný biskup Miloslav Vlk svým tajemníkem. S Miloslavem Vlkem jsem pak spolupracoval i po jeho příchodu do Prahy, kde byl roku 1991 jmenován arcibiskupem, i po jeho jmenování kardinálem, jako vedoucí jeho sekretariátu, až do roku 1995. V té době mi kardinál Vlk svěřil do kompetence rovněž záležitosti tzv. církevních lustrací. Postup jsem tehdy konzultoval s ministrem vnitra Jánem Langošem. Prošla mi rukama řada citlivých kauz, se kterými jsem pracoval. Mám tedy jistou praxi v tom, jak s takto citlivými daty zacházet. Svědectví o těchto skutečnostech může podat sám pan kardinál Vlk.

Spolupracoval jsem rovněž s médii, což navazovalo na moje dřívější kontakty s Rádiem Svobodná Evropa, již před listopadem '89. Některé informace, především o devastaci sakrálních objektů na Šumavě, jsem do rádia zasílal prostřednictvím odsunutých krajanů, s nimiž jsme se na Šumavě scházeli. Svědectví o tom by mohl podat Mons. Karel Fořt (Otec Karel) a poslední ředitelka českého vysílání Svobodné Evropy Olga Kopecká-Valeská.

V letech 1995/96 jsem absolvoval studijní stáž v Německu a v USA, kde jsem se na univerzitách v Eichstättu a v Daytonu zabýval především oblastí PR. V letech 1996 - 2005 jsem pak pracoval jako tiskový mluvčí a vedoucí tiskového oddělení České biskupské konference (ČBK). Na přelomu let 2004/05 jsem byl pověřen vedením sekretariátu ČBK. Stále intenzivněji jsem si však uvědomoval, že jedna z mých důležitých motivací pracovat ve službách církve s pádem komunistického režimu pomínula. Především z názorových a osobních důvodů jsem proto roku 2005 požádal o uvolnění z biskupské konference a následně i z celkové kněžské služby. Oficiální laicisaci jsem z Říma obdržel roku 2008. Nikdy jsem se neoženil ani nemám žádné děti. Otázka celibátu hrála v mém rozhodování pouze doplňkovou roli.

V roce 2002 jsem doprovázel pražské hasiče a záchranáře na pouť solidarity do New Yorku, kde jsem v Carnegie Hall zahajoval slavnostní program děkuvzdání newyorským záchranářům, kteří zahynuli při teroristických útocích 11. 9. 2001.

V letech 2005 - 2007 jsem byl členem týmu psychologické podpory pro policisty, hasiče a záchranáře Policejního prezidia v Praze. V té době jsem zahájil spolupráci s Vyšší policejní školou MV v Brně, na které dodnes vyučuji základy mediální komunikace ve specializovaných kurzech pro mluvčí Policie ČR.

V letech 2007 - 2008 jsem pracoval v kabinetu tehdejšího ministra kultury Václava Jehličky, jako vedoucí Informační kanceláře Ministerstva kultury ČR. V kabinetu ministra jsem měl na starosti rovněž záležitosti Konfederace politických vězňů.

Roku 2008 jsem začal spolupracovat s prof. Janem Švejnarem, což vyústilo v moji současnou činnost, kdy jsem od konce roku 2008 vedoucím jeho pražské kanceláře.

Nikdy jsem nebyl a nejsem členem žádné politické strany. Jsem místopředsedou Společnosti křesťanů a Židů, členem předsednictva Sdružení Ackermann – Gemeinde, členem správní rady Institutu Tereziánské iniciativy a 10 let jsem byl členem Rady česko-německého diskusního fóra, kam mě přizval jeho zakladatel Pavel Tigrid. Spolupodílel jsem se na vybudování památníku obětí nacismu a komunismu z řad kněží a řeholníků na vyšehradském Slavíně. Prosadil jsem, aby na památníku byly oba totalitní režimy výslovně jmenovány. Od počátku rovněž aktivně spolupracuji s mezinárodním festivalem proti totalitě Mene Tekel v Praze.

Od počátku 90. let pravidelně spolupracuji s Českou televizí, především v dokumentární řadě Po stopách izraelských dějin (asi 10 dokumentů), dále jsem spolupracoval na dalších samostatných dokumentech, opět s historickým námětem (Jan N. Neumann, Stožecká kaple). Spolupracuji rovněž s Českým rozhlasem, pro který připravuji pravidelné úvahy k různým výročím našich i světových dějin na vlnách ČRO 6. V minulosti jsem spolupracoval rovněž s Rádiem Svobodná Evropa, s Hlasem Ameriky a s Rádiem Vatikán. Celkem se jedná o stovky příspěvků. V novinách a časopisech byla publikována řada mých článků a rozhovorů. V uplynulých dvaceti letech jsem měl mnoho přednášek na různých fórech doma i v zahraničí (Společnost pro vědy a umění, Ackermann Gemeinde, Sdružení Exulant, Vyšehradská kapitula, Vzdělávací středisko Židovského muzea Praha, Židovská obec Brno, Hidden Child Bratislava, Liberální institut, Sdružení Lípa, Sdružení Adalberta Stiftera aj.).

Přispíval jsem do několika knih a sborníků (Svědkové dějin. Hroby a hřbitovy bývalého německého obyvatelstva v České republice a možnosti jejich zachování/ Adalbert Stifter Verein München 2004; Moje setkání s židovstvím/ Židovské muzeum v Praze 2006; Exulant Jan Amos Komenský/ Nakladatelství Čáp Pavel – Heosforos 2009; Křesťanství a ateismus úplně jinak - Dinesh D'Souza/ Vydavatelství Ideál 2009).

Hovořím anglicky, německy, konverzačně italsky a rusky, pasivně ovládám francouzštinu a latinu.

K mým zálibám patří historie, literatura a návštěvy muzeí a památek. Ze sportovních aktivit upřednostňuji turistiku. Na základě svých zkušeností z povědníka a následně pracovníka krizové komunikace mám zkušenosti v oblasti krizových mezilidských vztahů a zátěžových situací.

Inspirován příkladem německého teologa Joachima Gaucka přihlašuji se do výběrového řízení na místo ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů z čistě ideových důvodů, protože jsem přesvědčen o důležitosti tohoto Ústavu pro celou naši společnost a o důležitosti citlivého očištění naší historické paměti. K tomuto rozhodnutí mě nevedou existenční ani žádné jiné, než výše naznačené pohnutky. Jsem přesvědčen, že bych na základě svých dosavadních bohatých zkušeností a rozsáhlých společenských kontaktů mohl této instituci pomoci dobře a efektivně plnit poslání stanovené zákonem.

Praha 12. 7. 2010

Mgr. Daniel Herman